SUOMEN ELÄINSUOJELU

Helsinki 16.09.2026

Asia: HE 130/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle eläintenpitokieltoa koskevan lainsäädännön muuttamiseksi.

Eläintenpitokiellon määräämisperusteet

SEY Suomen eläinsuojelu kannattaa ehdotusta perusmuotoisesta eläinsuojelurikoksesta tuomitun määräämisestä eläintenpitokieltoon, ellei kiellon määräämättä jättämiselle ole painavia syitä.
Eduskunnan lakivaliokunta totesi jo vuonna 1998 antamassaan lausunnossa (LaVM 3/1998 vp), että "*silloin kun henkilön näytetään syyllistyneen eläinsuojelurikokseen, selkeänä pääsääntönä pitää olla henkilön tuomitseminen menettämään oikeutensa pitää eläintä. Oikeusministeriön on seurattava tuomioistuinkäytäntöä ja ryhdyttävä toimenpiteisiin säännösten muuttamiseksi, jos oikeuskäytäntö ei vastaa lakivaliokunnassa omaksuttua kantaa*."
Eläintenpitokiellon tuomitseminen ei ole kuitenkaan muodostunut *selkeäksi* pääsäännöksi eläinsuojelurikokseen syyllistyneen kohdalla. Näin ollen ehdotettu muutos on perusteltu.

Oikeusministeriön arviomuistion[1] mukaan eläintenpitokielto jätettiin määräämättä noin puolessa tapauksista, joissa vastaaja tuomittiin eläinsuojelurikoksesta. Muistio sisältää lukuisia esimerkkejä vakavista ja räikeistä eläinsuojelurikoksista, joissa käräjäoikeus päätti jättää eläintenpitokiellon määräämättä. Osassa tapauksista tuomioistuin ei voinut ottaa kantaa eläintenpitokiellon tarpeellisuuteen, koska syyttäjä ei ollut sen määräämistä vaatinut.

Määräaikaisen eläintenpitokiellon vähimmäiskesto

SEY kannattaa ehdotusta perusmuotoisen eläinsuojelurikoksen perusteella määrättävän eläintenpitokiellon vähimmäiskeston korottamisesta nykyisestä yhdestä vuodesta kolmeen vuoteen, sekä törkeän eläinsuojelurikoksen perusteella määrättävän eläintenpitokiellon vähimmäiskeston säätämisestä viiteen vuoteen. SEY yhtyy myös hallituksen esityksen perusteluihin, joissa näitä muutoksia perustellaan eläintenpitokiellon vaikuttavuuden lisäämisellä, rikoksen uusimisriskillä sekä eläinten hyvinvoinnin vaarantumisen vähenemisen edellyttämällä riittävän pitkällä turvaamistoimella.

Eläintenpitokiellon rikkomisen rangaistusasteikko

SEY kannattaa ehdotusta eläintenpitokiellon rikkomista koskevan rangaistusasteikon muuttamista siten, että eläintenpitokiellon rikkomisesta tuomittaisiin sakkoon tai enintään yhden vuoden vankeusrangaistukseen. SEY yhtyy myös näiltä osin hallituksen esityksen perusteluihin.

1 Eläinsuojelurikosten rangaistukset ja eläintenpitokielto : Arviomuistio
Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja : 2025:29
Hoffrén, Annika

SEY myös toteaa, että eläintenpitokiellon rikkomisen muuttaminen vankeusuhkaiseksi teoksi on rikoksiin puuttumisen näkökulmasta välttämätöntä. Tämä mahdollistaa esitutkintaviranomaiselle pääsyn myös asumiseen tarkoitettuihin tiloihin silloin, kun asiassa on syytä epäillä eläintenpitokiellon rikkomista.

Määrätyn eläintenpitokiellon muuttamista tai kumoamista koskeva hakemusmenettely

SEY ymmärtää eläintenpitokiellon muuttamista ja kumoamista koskevan sääntelyehdotuksen lähtökohtaisen tarpeen. Sääntelyehdotus on kuitenkin täysin riittämätön. Esitetyn muotoisena sääntely tulisi vesittämään eläintenpitokieltoa koskevan sääntelyn tarkoitusta.

SEY toteaa, että hallituksen esityksen tulisi lisäksi sisältää säännökset myös niistä menettelytavoista, jotka koskevat **eläintenpitokiellon muuttamista tai kumoamista koskevien olosuhteiden muuttumisen arviointia.** Erityisen tärkeää olisi säätää esimerkiksi kunnallisen valvontaeläinlääkärin kuulemisesta, sillä tuomioistuimella tai syyttäjällä ei ole riittävää substanssiosaamista itsenäisesti arvioida eläinten hyvinvoinnin turvaamisen kannalta merkityksellisiä seikkoja. Virkaeläinlääkärin kuuleminen tulee säätää rakenteelliseksi osaksi tätä prosessia.

Eläintenpitokieltoja koskevaa sääntelyä tulee tarkastella kokonaisvaltaisemmin

On sinänsä perusteltua, että eläintenpitokieltojen määräämisperusteet ja kestot sidotaan tietyissä määrin rikosten vakavuusasteeseen. Samalla olisi kuitenkin muistettava, että eläintenpitokielto on turvaamistoimi. Näin ollen sen taustalla on käytännössä aina kysymys eläimen pitäjän kyvystä ja soveltuvuudesta vastata eläinten hyvinvoinnista – Olkoonkin, että eläintenpitokieltojen määräämisperusteissa nämä mainitaan vain lievien tekomuotojen kohdalla.

SEY katsoo, että **eläinsuojelusäännösten vastaisten tekojen esitutkinnassa tulisi aina selvittää rikoksesta epäillyn henkilön kyky ja soveltuvuus vastata eläinten hyvinvoinnista**. Esitutkintalaissa on säädetty yleisellä tasolla siitä, että esitutkinnassa selvitetään rikoksen johdosta määrättävää seuraamusta varten tarvittavat seikat. Tämä ei ole johtanut käytäntöihin, joissa eläintenpitokiellon määräämiseksi tarpeellisia seikkoja olisi selvitetty osana esitutkintaa. Näin ollen asiasta tulisi säätää erikseen lailla, aivan kuten on säädetty liiketoimintakieltoasiankin tutkinnan kohdalla (Laki liiketoimintakiellosta 19 a §.) Tämä palvelisi myös vaatimustaakkaa, joka nyt säilytetään syyttäjällä.

SEY myös katsoo, että eläintenpitokiellon päättymistä ei ole tarkoituksenmukaista sitoa ainoastaan tiettyyn määräaikaan. **Eläintenpitokiellon päättymisen edellytykseksi tulee säätää myös se, että eläintenpitokiellon perusteena tuomiossa todetut eläinten hyvinvointia vaarantaneet tosiseikat ovat tosiasiallisesti poistuneet**. Näin ollen laissa tulisi säätää myös niistä menettelytavoista, joilla varmistetaan edellä mainittujen tosiseikkojen poistuminen ennen eläintenpitokiellosta ”vapautumista”.

Lisätiedot:
Kati White
Toiminnanjohtaja, SEY Suomen eläinsuojelu
0503712740, kati.white@sey.fi

1 Eläinsuojelurikosten rangaistukset ja eläintenpitokielto : Arviomuistio
Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja : 2025:29
Hoffrén, Annika